

P6_TA(2007)0005

Правата и задълженията на пътниците по международните железопътни линии *II**

Законодателна резолюция на Европейския парламент по общата позиция на Съвета с оглед приемането на регламент на Европейския парламент и на Съвета относно правата и задълженията на пътниците по международните железопътни линии (5892/1/2006 – С6-0311/2006 – 2004/0049(COD))

(Процедура на съвместно вземане на решение: второ четене)

Европейският парламент,

- като взе предвид общата позиция на Съвета (5892/1/2006 – С6-0311/2006)¹,
 - като взе предвид своята позиция на първо четене² по предложението на Комисията към Европейския парламент и Съвета (СОМ(2004)0143)³,
 - като взе предвид член 251, параграф 2 от Договора за ЕО,
 - като взе предвид член 62 от своя правилник,
 - като взе предвид препоръката за второ четене на Комисията по транспорт и туризъм (А6-0479/2006),
1. Одобрява общата позиция във вида, в който е изменена;
 2. Възлага на своя председател да предаде позицията на Съвета и на Комисията.

¹ ОВ С 289 Е, 28.11.2006 г., стр. 1

² ОВ С 227, 21.9.2006 г., стр. 490.

³ Все още непубликувано в ОВ.

Позиция на Европейския парламент приета на второ четене на 18 януари 2007 г. с оглед приемането на регламент (ео) № .../2007 на европейския парламент и на съвета относно правата и задълженията на пътниците *по железопътните линии*

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за създаване на Европейската общност, и по-специално член 71, параграф 1 от него,

като взеха предвид предложението на Комисията,

като взеха предвид становището на Икономическия и социален комитет¹,

като взеха предвид становището на Комитета на регионите²,

в съответствие с процедурата, предвидена в член 251 от Договора³,

като имат предвид, че:

- (1) В рамките на общата транспортна политика е важно да се гарантират *потребителските права* на пътниците *по железопътните линии* и да се подобри качеството и ефективността *на железопътните услуги* за *пътуващите* с оглед подпомагане увеличаването на дяла на железопътния транспорт спрямо другите видове транспорт.
- (2) Съобщението на Комисията „*Стратегия за политика на потребителите 2002-2006*“⁴ поставя за цел постигането на висока степен на защита на *потребителите* в областта на транспорта в съответствие с член 153, параграф 2 от Договора.
- (3) Доколкото пътникът по железопътните линии е по-слабата страна по *договора за превоз*, правата на пътниците в това отношение следва да бъдат гарантирани.

¹ ОВ С 221, 8.9.2005 г., стр. 8.

² ОВ С 71, 22.3.2005 г., стр. 26.

³ *Позиция на Европейския парламент от 28 септември 2005 г. (ОВ С 227 Е, 21.9.2006 г., стр. 490), Обща позиция на Съвета от 24 юли 2006 г. (ОВ С 289 Е, 28.11.2006 г., стр. 1) и Позиция на Европейския парламент от 18 януари 2007 г.*

⁴ ОВ С 137, 8.6.2002 г., стр. 2.

- (4) Правата на ползвателите на железопътни услуги включват получаването на информацията относно услугата както преди, така и по време на пътуването. Когато е възможно, железопътните предприятия и продавачите на билети следва да предоставят тази информация предварително и колкото е възможно по-рано.
- (5) По-подробни изисквания относно предоставянето на пътна информация ще бъдат изложени в техническите спецификации за оперативна съвместимост (TCOC/TSI), посочени в Директива 2001/16/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 март 2001 г. относно оперативната съвместимост на конвенционалната железопътна система¹.
- (6) Укрепването на правата на пътниците **на железопътните** линии следва да става на базата на съществуващата система от международно-правни норми по въпроса, съдържаща се в Допълнение А - Единни правила относно Договора за *международен железопътен превоз* на пътници и багаж (CIV) към Конвенцията за международни железопътни превози (COTIF) от 9 май 1980 г., *изменена* съгласно Протокола за изменение на Конвенцията за международни железопътни превози от 3 юни 1999 г. (Протокол от 1999 г.). ***Желателно е обаче обхватът на настоящия регламент да се разшири и да се защитят пътниците не само на международните, но и на вътрешните линии.***
- (7) Железопътните предприятия следва да си сътрудничат за улесняване на прехвърлянето на пътниците **на железопътните** линии от един превозвач на друг, като предоставят директни билети, когато това е възможно.
- (8) Предоставянето на информация и билети на пътниците **на железопътните** линии следва да се улеснява посредством *адаптирането* на компютризираните системи към една обща спецификация.
- (9) По-нататъшното изграждане на системите за пътна информация и резервации следва да се осъществява в съответствие с TCOC (TSI).

¹ ОВ L 110, 20.4.2001 г., стр.1. Директива, изменена с Директива 2004/50/ЕО (ОВ L 164, 30.4.2004 г., стр. 114). *Коригирана версия в ОВ L 220, 21.6.2004 г., стр. 40.*

- (10) Пътническите услуги *по железопътните* линии следва да ползват гражданите като цяло. Затова *лицата с увреждания и* лицата с намалена подвижност, причинена от инвалидност, възраст или какъвто и да било друг фактор, следва да имат възможности за пътуване с железопътния транспорт, сравними с тези на останалите граждани. *Лицата с увреждания и* лицата с намалена подвижност имат същото право на свободно движение, свобода на избора и недискриминация като останалите граждани. Специално внимание следва да се обърне, *между другото*, на предоставянето на информация на *лица с увреждания и* лица с намалена подвижност относно достъпността на железопътните услуги, условията за достъп до подвижния състав и *условията на борда*. За предоставяне на най-добра информация за *закъсненията на пътниците с увредени сетива*, следва да се използват съответно зрителни и *аудио* системи. На *лицата с увреждания и на лицата* с намалена подвижност следва да се даде възможност за закупуване на билети във влака без допълнително таксуване.
- (11) *Железопътните предприятия и управителите на гари трябва да вземат предвид нуждите на лицата с увреждания или лицата с намалена подвижност като спазват Техническата спецификация за оперативна съвместимост за хора с намалена подвижност, за да осигурят, съгласно правилата за обществените поръчки, достъп до всички сгради и подвижен състав чрез последователно отстраняване на физическите пречки и функционални затруднения при получаване на нов материал или извършване на строителни или основни ремонтни работи.*
- (12) Железопътните предприятия следва да се задължат да сключват застраховка или да вземат равностойни мерки за отговорност спрямо пътниците *на железопътните* линии в случай на транспортно произшествие. *Желателно е да се определи* минимална застрахователна сума за железопътните *предприятия*.
- (13) Засилените права на обезщетение и подпомагане в случай на закъснение, пропуснатата връзка или отменяне *на транспортна* услуга следва да доведат до по-добро стимулиране *на железопътния* пазар в полза на пътниците.
- (14) Желателно е *настоящият* регламент да създаде система за обезщетяване на пътниците в случай на закъснение, за което носи отговорност железопътното предприятие, на същата основа като международната система, предвидена в *SOTIF*, и по-специално в Приложението *CIV* към нея, отнасящо се до правата на *пътниците*.

- (15) Желателно е също така жертвите на произшествия и хората на тяхна издръжка да бъдат освободени от краткосрочни финансови грижи в периода непосредствено след произшествието.
- (16) В интерес на пътниците *на железопътните* линии е да бъдат взети необходимите мерки, съгласувани със съответните власти, за осигуряване на личната им безопасност на гарите, както и във влаковете.
- (17) Пътниците *на железопътните* линии следва да могат да подадат оплакване до всяко железопътно предприятие или съответно продавач на билети, отнасящо се до правата и задълженията, предоставени от настоящия регламент, и да имат право да получат отговор в рамките на разумен *срок*.
- (18) *Съдържанието* на настоящия регламент следва да се преразглежда с оглед привеждането в съответствие на финансовите средства според инфлацията и изискванията за информация и качество на услугите *в светлината на* промените на пазара, както *и на* настоящия регламент върху качеството на услугите.
- (19) Настоящият регламент следва да се прилага без да се нарушават разпоредбите на Директива 95/46/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 24 октомври 1995 г. *за защита* на физическите лица при *обработването* на лични данни и за свободното движение на *тези данни* ¹.
- (20) Държавите-членки следва да определят санкциите, които да се прилагат при нарушаване на настоящия регламент, и да осигурят прилагането на тези санкции. Санкциите, които може да включват изплащане на обезщетение на въпросното лице, следва да бъдат ефективни, пропорционални и да имат възпиращ ефект.
- (21) Доколкото целите на *настоящия* регламент, а именно развитието на *железниците* в Общността и установяването на права на *пътниците*, *не* могат да бъдат постигнати в достатъчна степен от *държавите-членки*, *и* поради това тези цели могат да се постигнат по-пълно на общностно ниво, Общността може да предприеме мерки в съответствие с принципа за субсидиарност, изложен в член 5 на Договора. В съответствие с принципа *на* пропорционалност, формулиран в този член, настоящият регламент не предвижда повече от необходимото за постигане на тези цели.

¹ ОВ L 28, 23.11.1995 г., стр. 31. Директива, изменена с Регламент (ЕО) № 1882/2003 (ОВ L 284, 31.10.2003 г., стр. 1).

- (22) Една от целите на *настоящия* регламент е да *въведе права на пътниците в националния и международен железопътен транспорт. Някои от разпоредбите на настоящия регламент ще изискват основни корекции в някои държави-членки. Следователно държавите-членки, намиращи се в по-специално положение, следва да имат възможността да предоставят временно освобождаване от някои мерки, посочени в настоящия регламент, по отношение на пътувания по националните линии на тяхна територия или на част от нея. В някои държави-членки договорите за обществени услуги предвиждат система за съответстващо обезщетение, което се изплаща на властите в случай на закъснения. Държавите-членки, които предвиждат такава система в договорите си за обществени услуги, следва да имат възможността да бъдат временно освобождавани от разпоредбите на настоящия регламент по отношение на обезщетения в случай на закъснение.*
- (23) Мерките, необходими за прилагането на настоящия регламент, следва да се приемат в съответствие с Решение 1999/468/ЕО на Съвета от 28 юни 1999 г. относно установяването на *условията и реда* за упражняване на *изпълнителните правомощия*, предоставени на Комисията¹.
- (24) *По-специално, Комисията следва да бъде оправомощена да приема мерки с общ обхват, предназначени да изменят несъществуващи елементи на настоящия Регламент или да го допълват чрез прибавяне на нови несъществуващи елементи. Тези мерки следва да се приемат съгласно процедурата на регулиране с контрол, предвидена в член 5а от Решение 1999/468/ЕО,*

¹ ОВ L 184, 17.7.1999 г., стр. 23. Решение, изменено с Решение 2006/512/ЕО (ОВ L 200, 22.7.2006 г., стр. 11).

ПРИЕХА НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

ГЛАВА I
ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Член 1
Предмет

С настоящия регламент се уреждат правилата относно:

- а) информацията, която трябва да предоставят железопътните предприятия, сключването на *договори за превоз*, издаването на билети, както и въвеждането на Компютризирана система за информация и резервации за железопътния транспорт,
- б) отговорността на железопътните предприятия и техните застрахователни задължения *за* пътниците и техния багаж,
- в) задълженията на железопътните предприятия спрямо пътниците в случай на закъснение,
- г) защитата и помощта за *лица с увреждания и* лица с намалена подвижност, ползващи железопътния транспорт,
- д) *управлението* на рисковете за личната сигурност на пътниците и разглеждането на жалби, както и
- е) общите правила за *прилагане*.

Член 2
Приложно поле

1. *Настоящият* регламент се прилага за всички железопътни пътувания и услуги в цялата *Общност*, предоставяни от едно или повече железопътни предприятия, лицензирани в съответствие с Директива 95/18/ЕО на Съвета от 19 юни 1995 г. относно лицензирането на железопътните предприятия¹.

Договорите за обществени услуги трябва да гарантират най-малко степеня на защита, предвидена в настоящия Регламент.

2. *Настоящият Регламент не се отнася за железопътни предприятия и доставчици на услуги, които не са лицензирани съгласно Директива 95/18/ЕО.*

3. За максимален период от 10 години, при извънредни обстоятелства, възпрепятстващи незабавното или краткосрочното прилагане на настоящия регламент поради необходимостта от големи инвестиции и практически трудности при осъществяването на необходимите структурни промени в железопътните услуги и осъвременяване на подвижния състав, дадена държава-членка може да допусне, на прозрачна и недискриминационна основа, временно освобождаване от прилагане на разпоредбите на настоящия Регламент, по-специално на разпоредбите на членове 9, 10, 17 и 18 за отделни услуги или специфични отсечки.

4. Държавите-членки, в които договорите за обществени услуги вече съдържат разпоредби за възстановяване на суми и обезщетение при закъснения, изпуснати връзки и анулиране, могат да предоставят на железопътните предприятия временно освобождаване от разпоредбите на членове 17 и 18 най-много за 10 години, ограничено само до предоставяната услуга и специфичната отсечка. Такова освобождаване се позволява по отношение на разпоредби, осигуряващи ниво на защита на правата на пътниците, равностойно на предвиденото съгласно настоящия регламент.

¹ ОВ L 143, 27.6.1995 г., стр. 70. Директива, последно изменена с Директива 2004/49/ЕО на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 164, 30.4.2004 г., стр. 44).

5. Държавите-членки информират Комисията за случаите на освобождаване, предоставено съгласно параграф 4. Комисията определя дали такова освобождаване е в съответствие с настоящия член и не противоречи на интересите на Общността.

Член 3 Определения

За целите на настоящия регламент се прилагат следните *определения*:

1. „*железопътно предприятие*“ означава железопътно предприятие според определението на член 2 от Директива 2001/14/ЕО¹, както и всяко друго държавно или частно предприятие, чиято дейност се състои в осигуряване на *железопътен превоз* на товари и/или *пътници*, като предприятието е длъжно да осигури теглителната сила; това включва и предприятия, които осигуряват само теглителна сила;

2. „*превозвач*“ означава железопътното предприятие, действащо на договорен принцип, с което пътникът е сключил *договора за превоз*, или поредица от последователни железопътни предприятия, които носят отговорност по силата на този договор;

3. „*заместващ превозвач*“ означава железопътно предприятие, което не е сключило *договор за превоз* с пътника, но на което железопътното предприятие - страна по договора е поверило, изцяло или *отчасти*, извършването на железопътния превоз;

4. „*управител на инфраструктура*“ означава орган или предприятие, които отговарят специално за създаването и поддържането на железопътна инфраструктура, или на част от нея, според определението в член 3 от Директива 91/440/ЕИО², *което* може да включва и управлението на инфраструктурните системи за контрол и безопасност; функциите на управителя на инфраструктурата на дадена железопътна мрежа или част от мрежа могат да бъдат предоставени на различни органи или предприятия;

¹ Директива 2001/14/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2001 г. за *разпределяне капацитета на железопътната инфраструктура и събиране на такси за ползване на железопътна инфраструктура* (ОВ L 75, 15.3.2001 г., стр. 29). Директива, последно изменена с Директива 2004/49/ЕО.

² Директива 91/440/ЕИО на Съвета от 29 юли 1991 г. относно развитието на *железниците в Общността* (ОВ L 237, 24.8.1991 г., стр. 25). Директива, последно изменена с Директива 2006/103/ЕО (ОВ L 363, 20.12.2006 г., стр. 344).

5. „*управител на гара*“ означава организационна единица в държава-членка, на която е поверена отговорността за управлението на железопътна гара и която може да бъде и управител на инфраструктурата;

6. „*туроператор*“ означава организатор или *продавач на дребно*, които не са железопътно предприятие, по смисъла на член 2, точки 2 и 3 от Директива 90/314/ЕИО¹;

7. „*продавач на билети*“ означава *продавач на дребно, предоставящ железопътни транспортни услуги, сключващ договори за превоз и продаващ билети* от името на железопътно предприятие или за собствена сметка;

8. „*договор за превоз*“ означава договор за *възмезден* или *безплатен превоз* между железопътно предприятие или *продавач на билети* и *пътника* за предоставяне на една или повече транспортни услуги;

9. „*резервация*“ означава разрешение, на хартия или в електронен вид, даващо право на превоз *съгласно* предварително *потвърдени персонализирани условия за превоз*;

10. „*директен билет*“ означава билет или билети, представляващи *договор за превоз* за последователни железопътни услуги, предоставяни от едно или няколко железопътни предприятия;

11. „*международно пътуване*“ означава железопътно пътуване *на пътници* между две държави-членки на базата на един *договор за превоз*, по силата на който между мястото на тръгването и местоназначението *даден пътник* пресича поне една граница на държава-членка и, *по силата на същия договор*, пътникът *пътува чрез* поне една *международна услуга*. В зависимост от мястото на тръгване и местоназначението в *договора за превоз*, пътникът може също така да ползва една или повече вътрешни превозни услуги;

¹ Директива на Съвета 90/314/ЕИО от 13 юни 1990 г. относно *пакетните туристически пътувания, пакетните туристически ваканции и пакетните туристически обиколки* (ОВ L 158, 23.6.1990 г., стр. 59).

12. „вътрешно пътуване“ означава пътуване *на пътници* с железопътен превоз на базата на един *договор за превоз*, по силата на който пътникът не пресича граница на държава-членка;

13. „международна услуга“ означава *железопътна пътническа услуга*, която започва и завършва в Общността и пресича поне една граница на държава-членка;

14. „вътрешна услуга“ означава железопътна пътническа услуга, която не пресича граница на държава-членка;

15. „закъснение“ означава разликата във времето между часа на пристигане на пътника според *разписанието* и часа на неговото действително или очаквано пристигане;

16. „Абонаментна карта“ означава договор за превоз, който позволява на приносителя да пътува редовно за определен период от време по даден маршрут;

17. „Компютризирана система за информация и резервации за железопътния транспорт (КСИРЖТ/CIRSRT)“ означава компютризирана система, съдържаща информация за железопътните услуги, предоставяни от железопътните предприятия; информацията за пътническите услуги, съхранявана в КСИРЖТ, включва информация относно:

- а) графици и разписания на пътническите услуги;
- б) наличие на места за пътническите услуги;
- в) тарифи и специални условия;
- г) достъпност на влаковете за *лица с увреждания* и лица с намалена подвижност;
- д) механизми, посредством които могат да се правят резервации или да се издават билети или директни билети, *доколкото* някои или всички тези механизми са на разположение на ползвателите;

18. *„лице с увреждания“ или „лице с намалена подвижност“* означава лице, чиято способност за придвижване при ползване на транспорт е намалена поради *физическо увреждане (сетивно или двигателно, постоянно или временно)*, умствен недостатък или увреждане, както и поради друга причина за инвалидност, или поради възраст, и чието състояние се нуждае от съответното внимание и от приспособяване на услугите, предоставяни на другите пътници, към неговите специални нужди;

19. *„Общи условия за превоз“* означава условията *на превозвача* под формата на общи условия или тарифи *законно валидни* във всяка държава-членка и които, по силата на сключения договор, са станали неразделна част от него;

20. *„превозно средство“* означава моторно превозно средство или ремарке, превозвани по повод превоза на пътници.

ГЛАВА II

ДОГОВОР ЗА ПРЕВОЗ, ИНФОРМАЦИЯ И БИЛЕТИ

Член 4

Договор за превоз

Без да се накърняват разпоредбите на настоящата глава, сключването и изпълнението на *договор за превоза на хора и техния багаж* и предоставянето на информация и билети се урежда от разпоредбите на дял II и дял III на Приложение I.

Член 5

Превоз на детски колички, инвалидни колички, велосипеди и спортно оборудване

Всички влакове, включително международните и високоскоростните, предоставят специално определено за целта място, даващо възможност на пътниците да качват във влака детски колички, инвалидни колички, велосипеди и спортно оборудване, евентуално срещу заплащане.

Член 6

Недопускане на отказ от задължения и определяне на граници

1. Съгласно настоящия регламент, задълженията по отношение на пътниците не могат да бъдат ограничавани или отменяни, особено чрез клауза за дерогация или рестриктивна клауза в договора за превоз.

2. Железопътните предприятия могат да предлагат договорни условия, по-благоприятни за пътниците от условията, предвидени в настоящия регламент.

Член 7

Задължение за предоставяне на информация относно преустановяването на *железопътни* услуги

Железопътните предприятия оповестяват по подходящ начин, и преди тяхното изпълнение, решенията за преустановяване на *железопътни* услуги.

Член 8
Пътна информация

1. Без да се нарушават разпоредбите на *член 10*, железопътните предприятия и продавачите на билети, предлагащи *договори за превоз* от името на едно или повече железопътни предприятия, предоставят на пътника, по негова молба, поне информацията, посочена в Приложение II, част I *във връзка с пътуванията*, за които съответното железопътно предприятие предлага *договор за превоз*. Продавачите на билети, предлагащи *договори за превоз* за собствена сметка, и туроператорите предоставят, при наличие, такава информация.

2. Железопътните предприятия предоставят на пътниците по време *на пътуването* поне информацията, посочена в Приложение II, част II.

3. Информацията, *посочена в параграфи 1 и 2, включително, предоставяната от електронни системи за продажба*, се предоставя *във* вид, който е достъпен и разбираем. *Във връзка с това, особено внимание следва да се отдели на нуждите на лица със слухови и/или зрителни увреждания.*

Член 9
Наличие на билети, директни билети и резервации

1. Железопътните предприятия и продавачите на билети предлагат, при наличие на такива, билети, директни билети и резервации.

2. Без да се нарушават разпоредбите на *параграф 4*, железопътните предприятия *издават* билети на пътниците посредством поне един от следните пунктове за продажба:

- а) билетни гишета или автомати;
- б) телефон/интернет или друга широко разпространена информационна технология;
- в) във влаковете.

3. Без да се накърняват разпоредбите на параграфи 4 и 5, железопътните предприятия разпространяват билети за услуги, предоставяни според договори за обществени услуги посредством поне един от следните пунктове за продажба:

- a) билетни гишета или автомати;**
- б) във влаковете.**

4. Железопътните предприятия предоставят възможност за закупуване на билети за съответната услуга във влака, освен ако тази възможност е ограничена или отказана по съображения, свързани със сигурността или борбата с измамите, поради изискване за задължителна резервация, както и по съображения за търговска целесъобразност.

5. Където няма билетно гише или автомат на дадена гара на заминаване, пътниците се информират на гарата:

- a) за възможността за закупуване на билети по телефона или по интернет или във влака и за реда на такова закупуване;**
- б) за най-близката железопътна гара или място, където има билетни гишета и/или автомати.**

Член 10

Системи за пътна информация и резервации

1. С оглед предоставянето на информация и издаването на билети, упоменати в настоящия регламент, железопътните предприятия и продавачите на билети използват Компютризираната система за информация и резервации за железопътния транспорт (КСИРЖТ/CIRSRT), която предстои да бъде създадена посредством процедурите, указани в настоящия член.

2. За целите на настоящия регламент се прилагат техническите спецификации за оперативна съвместимост (TCOC/TSI), указани в Директива 2001/16/ЕО.

3. По предложение, направено от Европейската железопътна агенция (ЕЖА/ERA), Комисията приема TCOC на телематични програмни приложения за пътници до ...*. TCOC правят възможно предоставянето на информацията, изложена в Приложение II, и издаването на билети, както се предвижда в настоящия регламент.

* Една година след приемането на настоящия регламент.

4. Железопътните предприятия приспособяват своите КСИРЖТ към изискванията, *установени* в *ТСОС*, според план за развитие на системата, заложен в тази спецификация.

5. Съгласно разпоредбите на Директива 95/46/ЕО, железопътните предприятия и продавачи на билети не могат да разкриват лична информация относно отделни резервации на други железопътни предприятия и/или продавачи на билети.

ГЛАВА III

Отговорност на железопътните предприятия за пътниците и техния багаж

Член 11

Отговорност за пътници и багаж

Съгласно разпоредбите на настоящата глава, отговорността на железопътните предприятия спрямо пътниците и техния багаж се урежда от глави I, III и IV от дял IV, дял VI и дял VII от Приложение I.

Член 12

Застраховка

1. Задължението, *установено* в член 9 *от* Директива 95/18/ЕО, доколкото е свързано с отговорност за пътниците, се разбира като изискване към железопътното предприятие да бъде адекватно застраховано или да осигури равностоен механизъм за покриване на отговорностите си по настоящия регламент.

2. ***Минималната*** сума за застраховка на железопътните предприятия ***се определя на XXX EUR.***

Член 13

Обезщетения в случай на смърт или телесна повреда на пътници

Няма финансови ограничения за отговорността на железопътните предприятия за обезщетения в случай на смърт или телесна повреда на пътник.

Член 14

Авансови плащания

1. ***Съгласно упоменатото в член 56, параграф 1 от приложение I, ако пътник загине или бъде наранен, железопътното предприятие, незабавно, и във всеки случай не по-късно от 15 дни след установяването на самоличността на физическото лице, имащо право на обезщетение, извършва авансовите плащания, необходими за посрещането на непосредствените му икономически нужди, пропорционално на претърпените вреди.***

2. ***Без да се нарушават разпоредбите на параграф 1, авансовото плащане в случай на смърт не може да бъде по-малко от 21 000 EUR на пътник.***

3. ***Авансово плащане не представлява признаване на отговорност и може да се приспадне от сумите, изплатени впоследствие на базата на настоящия регламент, но не подлежи на възстановяване, освен в случаите, при които причинените вреди са резултат от небрежност или грешка от страна на пътника или при които лицето, получило авансовото плащане, не е лицето, имащо право на обезщетение.***

Член 15

Оспорване на отговорност

Дори железопътното предприятие да оспорва своята отговорност за физическо увреждане на пътник, когото превозва, то продължава да бъде единственият контакт и единствената организационна единица, от която пътникът може да иска обезщетение, без да се накърнява правото на иск за поправяне на вреди, който железопътното предприятие може да предяви срещу трети страни.

Глава IV Закъснения, пропуснати връзки и отменяне

Член 16

Отговорност за закъснения, пропуснати връзки и отменяне

*При спазване на разпоредбите на настоящата глава, отговорността на железопътните предприятия относно закъснения, пропуснати връзки и отменяне се урежда от глава II от дял IV на Приложение I. **Член 32, параграф 2 от Приложение I се прилага също за членове 17 и 18 от настоящия регламент.***

Член 17

Възстановяване на средства и премаршрутиране

В случаите, в които е логично да се очаква закъснението при пристигането на крайния пункт по *договора за превоз* да превишава 60 минути, пътникът има незабавно правото на избор между:

- а) възстановяване на пълната стойност на билета, при условията при които е била платена, за неосъществената част или части от пътуването и за вече осъществената част или части, ако международното пътуване е вече безсмислено от гледна точка на първоначалния план за пътуване на пътника, придружено, *когато това е приложимо, от услуга за връщане до първоначалната отправна точка* при първа възможност. Изплащането на възстановената сума се извършва при същите условия като обезщетението, посочено в член 18; или
- б) продължаване или премаршрутиране, при сравними транспортни условия, до крайния пункт на пътуването при първа възможност; или
- в) продължаване или премаршрутиране, при сравними транспортни условия, до крайния пункт на пътуването на по-късна, удобна за пътника дата.

Член 18

Обезщетяване на стойността на билета

1. Без да губи правото си на *превоз*, пътникът може да иска обезщетение за закъснения от железопътното предприятие, ако му предстои закъснение *между мястото на тръгване и местоназначението, посочени в билета*, за което стойността на билета му не е възстановена съгласно *член 17*. Минималните обезщетения за закъснения са както следва:

- а) 25% от цената на билета за закъснение от 60 до 119 минути,
- б) 50% от цената на билета за закъснение, равно на или превишаващо 120 минути.

Пътници, които имат карта за железопътен транспорт и срещат чести закъснения или отменяния през периода на валидност на тяхната карта, могат да поискат обезщетение. То може да бъде изплатено или под формата на намаление на цената при закупуване на нова карта, или под формата на продължение на периода на валидност на съществуващата карта.

Железопътните предприятия определят предварително, в тясно сътрудничество с представители на потребителите или с властите във връзка с обществените поръчки за услуги, критериите за точността и надеждността на съответната услуга, които се използват за целите на прилагане на настоящия параграф.

Железопътните предприятия определят също така съответните мерки по прилагане, по-специално за доказване на това, че притежателят на карта за железопътен транспорт всъщност е използвал извършените със закъснение услуги.

Когато *договорът за превоз е за двупосочно пътуване*, обезщетението за закъснение на отиване или на връщане се изчислява спрямо половината *цена*, платена за билета. Аналогично, цената на извършена със закъснение транспортна услуга при каквато и да е друга форма на *договор за превоз*, който позволява пътуване по няколко последователни отсечки, се изчислява пропорционално на *пълната* цена.

Обезщетението за закъснение винаги се изчислява във връзка с цената, която пътникът е платил в действителност за извършената със закъснение услуга. В случай на договор за превоз като билет за превоз, който дава право на притежателя на билета на няколко пътувания, обезщетението се изчислява във връзка с цената за единично пътуване.

При изчисляване на периода на закъснение не се вземат предвид закъснения, за които железопътното предприятие може да докаже, че са станали извън територията на **Общността**.

2. Обезщетението за стойността на билета се изплаща в рамките на **1 месец** след подаването на молба за обезщетение. Обезщетението може да бъде изплатено във ваучъри и/или други услуги, ако договорните условия позволяват гъвкавост (по-специално, що се отнася до срока на валидност и *местоназначението*). Обезщетението се изплаща в брой по *искане* на **пътника**.

3. От обезщетението за стойността на билета не се приспадат финансови разходи като различни такси, разходи за телефон или марки. Железопътните предприятия могат да въведат минимален праг, под който не се изплащат обезщетения. Този праг не може да надвишава 4 EUR.

4. Пътникът няма право на обезщетение, ако е бил информиран за закъснение преди закупуване на билет или ако закъснение, дължащо се на продължаване с друг превоз или премаршрутиране, е по-малко от 60 минути.

Член 19 Помощ

1. В случай на закъснение при пристигане или тръгване, пътниците биват *информирани* от железопътното предприятие или от управителя на гарата за положението, за очакваното време на тръгване и очакваното време на пристигане, още щом се получи такава информация.

2. В случай на закъснение *съгласно* указаното в параграф 1, което надвишава 60 минути, на пътниците *се предлагат също така безплатно*:

- а) храна и напитки съобразно времето на чакане, ако има такива във влака или на гарата **или е възможно да бъдат доставени**;
- б) хотел или друг вид настаняване, както и транспорт между гарата и мястото на настаняване, в случаите, при които се налага престой от една или повече нощи или се налага допълнителен престой, където и когато това е физически възможно;

- в) ако влакът е блокиран на релсовия път, транспорт от влака до гарата, до алтернативна отправна точка или до *крайното местоназначение* на превозната услуга, където и когато това е физически възможно.

3. *Ако железопътна услуга* не може да бъде продължена, железопътните предприятия организират във възможно най-кратки срокове алтернативни транспортни услуги за пътниците.

4. По молба на пътника, железопътното предприятие удостоверява върху билета, че железопътният превоз е претърпял закъснение, или съответно е довел до пропускане на връзката или е бил отменен.

5. При прилагането на параграфи 1, 2 и 3 експлоатиращото железопътно предприятие обръща специално внимание на нуждите на *лицата с увреждания и* лицата с намалена подвижност и на техните придружители.

Глава V

Лица с увреждания и лица с намалена подвижност

Член 20

Право на превоз

1. *Независимо от правилата за достъп, упоменати в параграфи 2 и 3, железопътно предприятие, продавач на билети или туроператор не може да откаже, на основание намалената подвижност на пътника, да приеме резервация или да издаде билет. Резервациите и билетите се предлагат на лицата с увреждания и лицата с намалена подвижност без надценка.*

2. *Железопътните предприятия и управителите на гари, с активното участие на представителните организации на лицата с увреждания и лицата с намалена подвижност, установяват недискриминационни правила за достъп, приложими по отношение на превоза на *лица с увреждания и* лица с намалена подвижност, за да отговорят на съответните изисквания за сигурност, установени от закона.*

3. *Железопътно предприятие, продавач на билети или туроператор може да откаже да направи резервация или да издаде билет на лице с увреждания или лице с намалена подвижност или да поиска такова лице да бъде придружено от друго лице единствено в случаите, в които това е строго необходимо с цел да се изпълнят правилата за достъп, упоменати в параграф 2.*

Член 21

Информация за лица с увреждания и лица с намалена подвижност

1. *По тяхна молба, железопътно предприятие, продавач на билети или туроператор осигуряват на лицата с увреждания и лицата с намалена подвижност информация относно достъпността на железопътните услуги и условията за достъп до подвижния състав в съответствие с правилата за достъп, посочени в член 20, параграф 2, и информират лицата с увреждания и лицата с намалена подвижност относно съоръженията във влака.*

2. Когато железопътно предприятие, продавач на билети и/или туроператор прилагат изключението, предвидено в *член 20, параграф 3*, те информират, при поискване, в писмена форма засегнатото *лице с увреждания или лице с намалена подвижност* относно причините за това в срок от пет работни дни, считано от деня на отказа да направят резервация или да издадат билет или от налагането на условието за придружител.

Член 22

Достъп

1. *Железопътното предприятие и управителят на гарата гарантират, че гарите, пероните, подвижният състав и други съоръжения са достъпни за лицата с увреждания или лицата с намалена подвижност.*

2. *Когато няма никакъв достъп за лицата с увреждания или лицата с намалена подвижност, железопътното предприятие и/или управителят на гарата гарантират, че:*

- a) *до гарите, пероните и другите съоръжения се осигурява достъп за лицата с увреждания или лицата с намалена подвижност при извършване на важна ремонтна дейност;*
- b) *всичкият закупен подвижен състав е достъпен за лицата с увреждания или лицата с намалена подвижност.*

Член 23

Оказване на помощ на гарите

1. При заминаване *от*, преминаване *през* или пристигане на гара с обслужващ персонал на **лице с увреждания или** лице с намалена подвижност, управителят на гарата предоставя безплатна помощ, така че лицето да може да се качи на заминаващ **влак, или** да слезе от пристигащ влак, за които е закупило билет, без да *се нарушават* правилата за достъп по член 20, параграф 2. **При заминаването от, преминаването през или пристигането на гара без обслужващ персонал на лице с увреждания или лице с намалена подвижност, железопътното предприятие и управителят на гарата полагат всички разумни усилия за предоставяне на помощ или осигуряване на алтернативни възможности или механизми, гарантиращи равностойна или по-висока степен на достъпност, които да дадат възможност на това лице да пътува.**

2. Държавите-членки могат да предвидят изключение от параграф 1 в *случая на лица*, ползващи *превозни* услуги, представляващи предмет на договор за обществена услуга, *сключен съобразно правото на Общността*, при условие, че компетентният орган е предоставил алтернативни възможности или механизми, гарантиращи равностойно или по-високо ниво на транспортни услуги.

3. **На гари с недостатъчен обслужващ персонал железопътните предприятия и управителите на гари гарантират, че леснодостъпна информация относно най-близките гари с обслужващ персонал и най-достъпните форми на помощ се предоставя непосредствено на лицата с увреждания или лицата с намалена подвижност както в, така и извън гарите.**

4. **За целите на настоящия член лице, придружено от малки деца, също се смята за лице с намалена подвижност.**

Член 24

Оказване на помощ във влака

Без да се нарушават правилата за достъп, изложени в член 20, параграф 2, железопътните предприятия предоставят на **лицата с увреждания и на лицата с намалена подвижност** безплатна помощ във влака, както и по време на качване и слизване от него.

За целите на *настоящия* член, помощ във влака означава **всички разумни усилия за предоставяне на помощ на лице с увреждания или** лице с намалена подвижност с оглед да му се даде възможност за достъп до същите услуги във влака както на другите пътници, *ако увреждането или намалената подвижност* на лицето не му позволява самостоятелен и безопасен достъп до тези услуги. **Когато във влака няма придружаващи служители, железопътните предприятия могат да предоставят алтернативни възможности или мерки, за да предоставят тази помощ.**

Член 25

Условия за предоставяне на помощ

Железопътни предприятия, управители на гари, продавачи на билети и туроператори си сътрудничат в предоставянето на помощ на **лица с увреждания или** лица с намалена подвижност в съответствие с *членове 23 и 24* и съгласно следните пунктове:

- а) помощта се предоставя при условие, че железопътното предприятие, управителят на гара, продавачът на билети или туроператорът, от който е закупен билета, е уведомен за нуждите на лицето от такава помощ поне 48 часа преди момента, *в който е необходима помощта*. В случай, че билетът позволява многократни пътувания, достатъчно е да се изпрати едно уведомление, при условие, че се предостави съответната информация относно времето на следващите пътувания;
- б) железопътните предприятия, управителите на гари, продавачите на билети и туроператорите вземат всички необходими мерки уведомленията да бъдат получени;
- в) ако не е извършено уведомление в съответствие с *буква а)*, железопътното предприятие и управителят на гара полагат всички необходими усилия за оказване на помощ, така че **лицето с увреждания и/или** лицето с намалена подвижност да може да пътува;
- г) Без да се нарушават правомощията на други единици по отношение на зони, разположени извън помещенията на железопътната гара, **собственикът** на гарата **или упълномощено от него лице** обозначава пунктове, *във* и извън гарата, в които **лица с увреждания и** лица с намалена подвижност могат да обявят пристигането си на железопътната гара и, при нужда, да потърсят помощ;

д) Помощ се предоставя при условие, че лицето се яви на означеното място **най-малко 30 минути преди:**

- **обявеното** време за заминаване, или
- времето, **когато пътниците са поканени да се явят.**

Член 26

Обезщетение по отношение на *оборудването* за придвижване или *друго специфично оборудване*

Ако железопътното предприятие носи отговорност за пълната или частична загуба или повреда на *оборудване* за придвижване или друго специфично *оборудване*, използвано от *лица с увреждания* или *лица* с намалена подвижност, **предприятието е длъжно да плати на пътника обезщетение, съразмерно на понесените вреди.**

Глава VI

Сигурност, жалби и качество на услугите

Член 27

Лична сигурност на пътниците

След съгласуване с *публичните* власти, железопътните предприятия, управителите на инфраструктури и управителите на гари вземат необходимите мерки в областта, за която отговарят, и ги приспособяват към нивото на сигурност, определено от *публичните* власти за обезпечаване на личната сигурност на пътниците в железопътните гари и във влаковете и за *управление на рисковете*. Те си сътрудничат и обменят информация относно най-добрите практики за предотвратяване на действия, които могат да понижат нивото на сигурност.

Член 28
Жалби

1. Железопътните предприятия създават механизъм за разглеждане на жалбите *относно* правата и задълженията, *обхванати от* настоящия регламент. Железопътното предприятие извършва това в сътрудничество с продавача на билети. То разгласява широко сред пътниците данните за контакт и работния си език (работните си езици).

2. Пътниците могат да подадат жалба до кое да е от железопътните предприятия или до съответния продавач на билети. В срок от *един месец* адресатът на жалбата дава мотивиран отговор или, в обосновани случаи, информира пътника до коя дата в рамките на период до три месеца от датата на подаване на жалбата може да се очаква отговор.

3. В годишния си доклад, *упоменат в член 29, параграф 3*, железопътното предприятие публикува броя и видовете получени жалби, обработени жалби и времето за отговор, както и мерките, взети за подобряване на положението.

Член 29

Стандарти за качество на услугите *и доклад*

1. Железопътните предприятия определят стандарти за качество на услугите за *международните услуги* и въвеждат система за управление на качеството с оглед поддържане качеството на *услугите*.
2. Железопътните предприятия следят *собственото си изпълнение според* стандартите за качество на *услугите*.
3. *Железопътните предприятия публикуват ежегодно доклад относно постигнатото от тях качество на услугите заедно с годишния си доклад. Тези резултати се публикуват и на интернет сайта на железопътните предприятия, на интернет сайта на компетентните власти и на интернет сайта на ЕЖА, където те се представят по достъпен начин, като се предоставя възможност за сравняване на резултатите на железопътните предприятия.*

Член 30

Иск

Железопътното предприятие има правото да поиска от управителя на инфраструктурата компенсацията, платена от железопътното предприятие на пътниците. Отговорността на управителя на инфраструктурата не накърнява прилагането на отчитащата функционирането схема по член 11 от Директива 2001/14/ЕО. Компенсацията, упомената в Глава IV от настоящия регламент е пропорционална на цената на влаковия маршрут, ако по отчитащата функционирането схема не се предвижда система за компенсация.

Глава VII *Информация и прилагане*

Член 31

Информирание на пътниците относно техните права

1. Железопътните предприятия, управителите на гари и туроператорите информират пътниците относно техните права и задължения съгласно настоящия регламент. За тази цел, Комисията изготвя резюме на разпоредбите на настоящия регламент, което да е на разположение на железопътните предприятия, управителите на гари и туроператорите на език, разбираем за пътниците.

2. Железопътните предприятия и управителите на гари гарантират, че пътниците са осведомени по подходящ начин на гарата и във влака относно координатите за връзка на органа, посочен от държавите-членки, съгласно член 32.

Член 32

Прилагане

1. Всяка държава-членка назначава орган или органи, отговорни за прилагането на настоящия регламент. *Всеки орган предприема* необходимите мерки за гарантиране зачитането на правата на пътниците.

По отношение на организацията си, решенията за финансиране, правната си структура и вземането на решения, *всеки орган е независим* от управителите на инфраструктури, таксуващите органи, разпределящите органи и от железопътните предприятия.

Държавите-членки информират Комисията за органа или органите, назначени съгласно този параграф, и неговите или техните съответни отговорности.

2. Всеки пътник може да се оплаче пред съответния орган, посочен в параграф 1, или на всеки друг *подходящ* орган, назначен от държава-членка, *от претендирани* нарушения на настоящия регламент.

Член 33

Сътрудничество между прилагащите органи

Прилагащите органи, указани в член 32, обменят информация помежду си относно своята работа и принципите и практиката на вземане на решения с цел координиране на техните принципи за вземане на решения в цялата Общност. Комисията ги подкрепя в тази им дейност.

Глава VIII

Заклучителни разпоредби

Член 34

Санкции

Държавите-членки регламентират правилата за санкциите, приложими при нарушения на разпоредбите на настоящия регламент, и вземат всички необходими мерки, за да гарантират тяхното приложение. Предвидените санкции са ефективни, пропорционални и възпиращи. Държавите-членки нотифицират тези правила и мерки на Комисията до ... и незабавно да я нотифицират за всяко следващо изменение, което ги засяга.*

Член 35

Приложения

Приложенията, с изключение на Приложение I, се променят съгласно процедурата, посочена в член 37, параграф 2.

* Шест месеца след влизането в сила на настоящия регламент.

Член 36
Изменящи разпоредби

1. Мерките, необходими за прилагане на *членове 2, 10 и 12* се приемат в съответствие с процедурата, посочена в *член 37, параграф 2*.

2. Сумите, посочени в настоящия регламент, освен указаните в Приложение I, се променят съобразно инфлацията съгласно процедурата по *член 37, параграф 2*.

Член 37
Комитет

1. Комисията се подпомага от *Комитета*, създаден съгласно член 11а от Директива 91/440/ЕИО.

2. При позоваване на настоящия параграф, се прилагат *член 5а, параграфи от 1 до 4 и член 7* от Решение 1999/468/ЕО, като се вземат предвид разпоредбите на член 8 от *същото решение*.

Член 38
Доклад

Комисията докладва на Европейския парламент и на Съвета относно прилагането и резултатите от настоящия регламент до ...*, по-специално що се отнася до нивото на качеството на услугите.

Докладът се основава на информация, която се предоставя съгласно настоящия регламент и член 10б от Директива 91/440/ЕИО. Докладът се придружава при нужда от подходящи предложения.

* Три години след влизането в сила на настоящия регламент.

Член 39
Влизане в сила

Настоящият регламент влиза в сила 18 месеца след датата на публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави-членки.

Съставено в ,

За Европейския парламент:

За Съвета:

Председател

Председател

ПРИЛОЖЕНИЕ I

ИЗВЛЕЧЕНИЕ ОТ ЕДИННИТЕ ПРАВИЛА ОТНОСНО ДОГОВОРА ЗА МЕЖДУНАРОДЕН ЖЕЛЕЗОПЪТЕН ПРЕВОЗ НА ПЪТНИЦИ И БАГАЖ (СIV)

ПРИЛОЖЕНИЕ А КЪМ КОНВЕНЦИЯТА ЗА МЕЖДУНАРОДЕН ЖЕЛЕЗОПЪТЕН ПРЕВОЗ (СОТIF) ОТ 9 МАЙ 1980 Г., ИЗМЕНЕНО С ПРОТОКОЛА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ НА КОНВЕНЦИЯТА ЗА МЕЖДУНАРОДЕН ЖЕЛЕЗОПЪТЕН ПРЕВОЗ ОТ 3 ЮНИ 1999 Г.

Дял II

СКЛЮЧВАНЕ И ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ДОГОВОР ЗА ПРЕВОЗ

Член 6

Договор за превоз

1. С договора за превоз превозвачът се задължава да превози пътника, както и при нужда - багаж и транспортни средства, до местоназначението и да достави багажа и транспортните средства на местоназначението.
2. Договорът за превоз трябва да бъде установен с един или повече документи за превоз, връчени на пътника. Въпреки това, без да се нарушават разпоредбите на член 9, липсата, нередовността или изгубването на документа за превоз не засяга нито съществуването, нито валидността на договора, който остава подчинен на настоящите Единни правила.
3. Документът за превоз удостоверява до доказване на противното сключването и съдържанието на договора за превоз.

Член 7
Документ за превоз

1. Общите условия на превоз определят формата и съдържанието на документите за превоз, както и езика и азбуката, на които те трябва да бъдат напечатани и попълнени.
2. В документа за превоз трябва да бъдат вписани най-малко:
 - а) превозвачът или превозвачите;
 - б) указанието, че превозът е подчинен независимо от всякаква противоположна клауза на настоящите Единни правила; това може да бъде направено с означението „CIV“;
 - в) всяко друго указание, необходимо за доказване на сключването и съдържанието на договора за превоз и позволяващо на пътника да предяви правата, които произтичат от този договор.
3. Пътникът трябва да се увери при получаването на документа за превоз, че той е съставен съобразно неговите указания.
4. Документът за превоз може да бъде преотстъпван, ако не е поименен и ако пътуването не е започнало.
5. Документът за превоз може да бъде съставен под формата на електронно регистриране на данни, позволяващо преобразуването им в четими писмени знаци. Методите, използвани за регистрирането и обработката на данните, трябва да бъдат равностойни от функционална гледна точка, конкретно по отношение на доказателствената сила на документа за превоз, представляван от тези данни.

Член 8
Плащане и възстановяване на превозната цена

1. Освен при противоположно споразумение между пътника и превозвача превозната цена се заплаща предварително.

2. Общите условия на превоз определят при какви условия се прилага възстановяване на превозната цена.

Член 9

Право на превоз. Изключване от превоз

1. От началото на пътуването пътникът трябва да бъде снабден с валиден документ за превоз, който да представи при проверка на документите за превоз. Общите условия на превоз могат да предвиждат:
 - а) че пътник, който не представи валиден документ за превоз, освен превозната цена трябва да заплати допълнителна такса;
 - б) че пътник, който откаже да заплати незабавно превозната цена или допълнителната такса, може да бъде изключен от превоза;
 - в) дали и при какви условия се прилага възстановяване на допълнителната такса.
2. Общите условия на превоз могат да предвиждат, че от превоза се изключват или от превоза могат да бъдат изключени по време на пътуването пътниците, които:
 - а) представляват опасност за сигурността и доброто функциониране на железницата или за сигурността на другите пътници;
 - б) смущават по недопустим начин другите пътници,и че тези лица нямат право на възстановяване нито на превозната цена, нито на цената, която са заплатили за превоза на багажите си.

Член 10

Изпълняване на административните формалности

Пътникът трябва да се съобразява с формалностите, изисквани от митниците или от други административни органи.

Член 11

Отменяне и закъснение на влак. Изпусната връзка

Превозвачът трябва да удостовери при нужда върху документа за превоз, че влакът е бил отменен или връзката изпусната.

Дял III

ПРЕВОЗ НА РЪЧЕН БАГАЖ, ЖИВОТНИ, РЕГИСТРИРАН БАГАЖ И ПРЕВОЗНИ СРЕДСТВА, *КАТО ДЕТСКИ КОЛИЧКИ, КОЛИЧКИ ЗА ИНВАЛИДИ, ВЕЛОСИПЕДИ И СПОРТНО ОБОРУДВАНЕ*

ГЛАВА I

ОБИЧАЙНИ РАЗПОРЕДБИ

Член 12

Допускани предмети и животни

1. Пътникът може да вземе със себе си леснопреносими предмети (ръчен багаж), както и живи животни в съответствие с Общите условия на превоз. От друга страна, пътникът може да вземе със себе си обемисти предмети в съответствие с особените разпоредби, съдържащи се в Общите условия на превоз. От превоза се изключват предмети и животни, които поради естеството си могат да пречат или да създават неудобство на пътниците или да причиняват вреда.
2. *Всички влакове, включително международните и високоскоростните, трябва да предоставят специално определено за целта място, даващо възможност на пътниците да качват във влака детски колички, инвалидни колички, велосипеди и спортно оборудване.*

3. Пътникът може да изпраща като багажни пратки предмети и животни в съответствие с Общите условия на превоз.
4. Превозвачът може да допуска превоз на транспортни средства във връзка с превоз на пътници в съответствие с особените разпоредби, съдържащи се в Общите условия на превоз.
5. Превозът на опасни товари под формата на ръчен багаж или багажни пратки, както и във или върху транспортни средства, които съгласно този раздел се превозват по релсов път, трябва да съответства на Правилника за международен железопътен превоз на опасни товари (RID).

Член 13 Проверка

1. В случай на сериозно предположение за нарушаване на условията за превоз превозвачът има право да провери дали превозваните предмети (ръчен багаж, багажни пратки, транспортни средства, включително техният товар) и животни отговарят на условията за превоз, ако законите и правните норми на държавата, в която следва да се извърши проверката, не го забраняват. Пътникът трябва да бъде поканен да присъства на проверката. Ако той не се яви или ако не може да бъде намерен, превозвачът трябва да се позове на двама независими свидетели.
2. Ако се установи, че условията за превоз не са били спазени, превозвачът може да изиска от пътника да заплати разноските, произтичащи от проверката.

Член 14 Изпълняване на административните формалности

Пътникът трябва да се съобразява с формалностите, изисквани от митниците или от други административни органи при превозването във връзка с неговия превоз на предмети (ръчен багаж, багаж, транспортни средства, включително техният товар) и животни. Той трябва да присъства на прегледа на тези предмети, освен при изключение, предвидено от законите и правните норми на всяка държава.

ГЛАВА II
Ръчен багаж и животни

Член 15
Наблюдение

Наблюдението на ръчния багаж и животните, които взема със себе си, е в тежест на пътника.

ГЛАВА III
Регистриран багаж

Член 16
Изпращане на багажа

1. Договорните задължения, свързани с отправянето на багажа, трябва да бъдат установени с багажна разписка, връчена на пътника.
2. Без да се нарушават разпоредбите на член 22, липсата, нередовността или изгубването на багажната разписка не засяга нито съществуването, нито валидността на споразуменията относно отправянето на багажа, които остават подчинени на настоящите Единни правила.
3. Багажната разписка удостоверява до доказване на противното регистрирането на багажа и условията за неговия превоз.
4. До доказване на противното се предполага, че при приемането за превоз от превозвача багажът е бил в добро видимо състояние и че броят и масата на колетите са съответствали на данните, вписани в багажната разписка.

Член 17
Багажна разписка

1. Формата и съдържанието на багажната разписка, както и езикът и азбуката, на които тя трябва да бъде напечатана и попълнена, се определят от Общите условия на превоз. Член 7, параграф 5 се прилага по аналогия.
2. В багажната разписка трябва да бъдат вписани най-малко:
 - а) превозвачът или превозвачите;
 - б) указанието, че превозът е подчинен независимо от всякаква противоположна клауза на настоящите Единни правила; това може да бъде направено с означението CIV;
 - в) всяко друго указание, необходимо за доказване на договорните задължения по отправянето на багажа и позволяващо на пътника да предяви правата, които произтичат от договора за превоз.
3. Пътникът трябва да се увери при получаването на багажната разписка, че тя е издадена съгласно неговите указания.

Член 18
Регистриране и превоз

1. Освен при изключение, предвидено в Общите условия на превоз, регистрирането на багажа става само срещу представяне на документ за превоз, валиден най-малко до местоназначението на багажа. Извън това регистрирането се извършва в съответствие с разпоредбите, действащи на мястото на изпращане.

2. Ако Общите условия на превоз предвиждат, че багажът може да бъде допуснат за превоз без представяне на документ за превоз, разпоредбите на настоящите Единни правила, определящи правата и задълженията на пътника по отношение на неговия багаж, се прилагат по аналогия за изпращача на багаж.
3. Превозвачът може да отправи багажа с друг влак или друго превозно средство и по различен маршрут спрямо тези, които ползва пътникът.

Член 19

Заплащане на цената за превоз на багажа

Освен при противоположно споразумение между пътника и превозвача цената за превоз на багажа се заплаща при регистрирането.

Член 20

Маркиране на багажа

Пътникът трябва да укаже върху всеки колет на добре видимо място и по достатъчно точен и ясен начин:

- а) своето име и своя адрес;
- б) местоназначението.

Член 21

Право на разпореждане с багажа

1. Ако обстоятелствата го позволяват и митническите или на други административни органи разпоредби не се противопоставят, пътникът може да поиска връщане на багажа на мястото на изпращане срещу предаване на багажната разписка и когато това е предвидено в Общите условия на превоз - срещу представяне на документа за превоз.

2. Общите условия на превоз могат да предвиждат други разпоредби относно правото на разпореждане с багажа, конкретно изменения на местоназначението и евентуалните финансови последици, които пътникът следва да понесе.

Член 22 Доставяне

1. Доставянето на багажа става срещу предаване на багажната разписка и при нужда - срещу заплащане на разносните, които обременяват пратката.

Превозвачът има правото, без да е задължен, да провери дали предявителят на разписката е в качество да получи доставката.

2. Към доставяне на багажа на предявителя на багажната разписка се приравняват, когато са извършени съобразно разпоредбите, действащи на местоназначението:

- а) предаването на багажа на митническите или бариерните органи в техните експедиционни помещения или в техните складове, когато те не са под наблюдението на превозвача;

- б) поверяването на живите животни на трето лице.

3. Предявителят на багажната разписка може да поиска доставяне на багажа на местоназначението веднага след изтичане на договореното време, както и при нужда времето, необходимо за извършването от митническите или други административни органи операции.
4. При непредаване на багажната разписка превозвачът е задължен да достави багажа само на онзи, който представи доказателство за правото си; ако това доказателство изглежда недостатъчно, превозвачът може да изиска гаранция.
5. Багажът се доставя на местоназначението, за което е бил регистриран.

6. Предявителят на багажната разписка, на когото багажът не е доставен, може да изиска удостоверяване в багажната разписка на деня и часа, в които е поискал доставянето в съответствие с параграф 3.
7. Правоимащият може да откаже да получи багажа, ако превозвачът не изпълни искането му да пристъпи към проверка на багажа с оглед установяването на посочена вреда.
8. Извън това доставянето на багажа се извършва съгласно разпоредбите, действащи на местоназначението.

ГЛАВА IV

Транспортни средства

Член 23 Условия за превоз

Особените разпоредби за превоз на транспортни средства, съдържащи се в Общите условия на превоз, определят конкретно условията на допускане за превоз, регистриране, натоварване и превоз, разтоварване и доставяне, както и задълженията на пътника.

Член 24 Товарно писмо

1. Договорните задължения по превоза на транспортни средства трябва да бъдат установени с товарно писмо, връчено на пътника. Товарното писмо може да бъде включено в документа за превоз на пътника.
2. Формата и съдържанието на товарното писмо, както и езикът и азбуката, на които то трябва да бъде напечатано и попълнено, се определят от особените разпоредби за превоз на транспортни средства, съдържащи се в Общите условия на превоз. Член 7, параграф 5 се прилага по аналогия.

3. В товарното писмо трябва да бъдат вписани най-малко:
- а) превозвачът или превозвачите;
 - б) указанието, че превозът е подчинен независимо от всякаква противоположна клауза на настоящите Единни правила; това може да бъде направено с означението CIV;
 - в) всяко друго указание, необходимо за доказване на договорните задължения по превозите на транспортни средства и позволяващо на пътника да предяви правата, които произтичат от договора за превоз.
4. Пътникът трябва да се увери при получаването на товарното писмо, че то е издадено съгласно неговите указания.

Член 25
Приложими разпоредби

Извън разпоредбите на тази глава разпоредбите на глава трета относно превоза на багаж се прилагат към транспортните средства.

ДЯЛ IV
ОТГОВОРНОСТ НА ПРЕВОЗВАЧА

ГЛАВА I
ОТГОВОРНОСТ В СЛУЧАЙ НА СМЪРТ И НА НАРАНЯВАНИЯ НА ПЪТНИЦИ

Член 26
Основание на отговорността

1. Превозвачът е отговорен за вредата, произтичаща от смъртта, от нараняванията или от всяко друго увреждане на физическата или психическата цялост на пътника, причинено от произшествие във връзка с железопътната експлоатация, настъпило, докато пътникът пребивава в железопътните превозни средства, докато влиза в тях или излиза от тях, независимо от използваната железопътна инфраструктура.
2. ***Дори железопътното предприятие да оспорва своята отговорност за физическо увреждане на пътник, когато превозва, то продължава да бъде единственият контакт и единствената организационна единица, от която пътникът може да иска обезщетение, без да се накърнява правото на иск за поправяне на вреди, който железопътното предприятие може да предяви срещу трети страни.***
3. Превозвачът е освободен от тази отговорност
 - а) ако произшествието е предизвикано от външни по отношение на железопътната експлоатация обстоятелства, които превозвачът въпреки усилието, проявено според особеностите на случая, не е можел да избегне и чиито последици не е можел да предотврати;
 - б) доколкото произшествието е по вина на пътника;
 - в) ако произшествието се дължи на поведението на трето лице, което превозвачът въпреки усилието, проявено според особеностите на случая, не е можел да избегне и чиито последици не е можел да предотврати; друго предприятие, използващо същата железопътна инфраструктура, не се смята за трето лице; правото на обратен иск не се накърнява.
4. Ако произшествието се дължи на поведението на трето лице и ако въпреки това превозвачът не е напълно освободен от своята отговорност в съответствие с *параграф 3*, буква в), той отговаря само в границите на настоящите Единни правила и без да се накърнява правото му на евентуален обратен иск срещу третото лице.
5. Разпоредбите на настоящите Единни правила не засягат отговорността, която може да тежи на превозвача за случаи, непредвидени в параграф 1.

6. Когато превоз, съставляващ предмета на един-единствен договор за превоз, се осъществява от последователни превозвачи, в случай на смърт и на наранявания на пътници е отговорен превозвачът, задължен съгласно договора за превоз да предостави транспортната услуга, по време на която е настъпило произшествието. Ако тази услуга не е била предоставена от превозвача, а от превозвач подизпълнител, двамата превозвачи са отговорни солидарно в съответствие с настоящите Единни правила.

Член 27

Обезщетяване за вреди и загуби в случай на смърт

1. В случай на смърт на пътник, обезщетенията включват:
- а) необходимите разноски вследствие на смъртта, конкретно разноските по превоза на тялото и погребението;
 - б) ако смъртта не е настъпила незабавно, обезщетението за вреди и загуби, предвидено в член 28.
2. Ако поради смъртта на пътника лица, към които той по закон е имал или е щял да има в бъдеще задължение за издръжка, са лишени от издръжката си, има основание те да бъдат обезщетени за тази загуба. Искът за обезщетяване за вреди и загуби на лицата, чиято издръжка пътникът е поемал, без да е задължен за това по закон, остава подчинен на националното право.

Член 28

Обезщетяване за вреди и загуби в случай на наранявания

В случай на телесна повреда или друг вид физическо или психическо увреждане на пътника, обезщетението включва:

- а) необходимите разноски, конкретно за лечение и превоз;
- б) възстановяване на вредата, причинена било поради пълната или частичната нетрудоспособност, било поради нарастването на нуждите.

Член 29
Обезщетяване за други *физически увреждания*

Националното право определя дали и в каква степен превозвачът трябва да заплати обезщетение за други *физически увреждания* извън предвидените в членове 27 и 28.

Член 30
Форма и размер на обезщетението при смърт и наранявания

1. Обезщетението за вреди и загуби, предвидено в член 27, параграф 2 и в член 28, буква б), трябва да се издължи под формата на еднократно изплатена сума. Ако националното право обаче позволява изплащане на рента, то се издължава под тази форма, когато пострадалият пътник или правоимащите, посочени в член 27, параграф 2, поискат това.
2. Размерът на обезщетението, което следва да се заплати в съответствие с параграф 1, се определя според националното право. За прилагането на настоящите Единни правила обаче се определя максимална граница от 175 000 разчетни единици за всеки пътник в еднократно изплатена сума или в годишна рента, съответстваща на тази сума, в случай че националното право предвижда максимална граница в по-нисък размер.

Член 31
Други превозни средства

1. Извън параграф 2 разпоредбите за отговорността в случай на смърт и на наранявания на пътници не се прилагат по отношение на вредите, възникнали при превоз, който в съответствие с договора за превоз не е бил железопътен превоз. По време на превоз, който съгласно превозния договор, не е бил железопътен.
2. Когато железопътните превозни средства обаче се превозват с ферибот, разпоредбите за отговорността в случай на смърт и на наранявания на пътници се прилагат по отношение на вредите, посочени в член 26, параграф 1 и член 33, параграф 1, причинени от произшествие във връзка с железопътната експлоатация, настъпило, докато пътникът пребивава в упоменатото железопътно превозно средство, докато влиза в него или излиза от него.

3. Когато поради извънредни обстоятелства железопътната експлоатация е временно прекъсната и пътниците се превозват с друго превозно средство, превозвачът е отговорен в съответствие с настоящите Единни правила.

ГЛАВА II ОТГОВОРНОСТ ПРИ НЕСПАЗВАНЕ НА РАЗПИСАНИЕТО

Член 32

Отговорност при отменяне на влак, закъснение или изпуснатата връзка

1. Превозвачът е отговорен пред пътника за вредата, произтичаща от това, че поради отменяне на влак, закъснение или изпускане на връзка пътуването не може да продължи същия ден или че неговото продължаване не е разумно изискуемо същия ден при дадените обстоятелства. Обезщетението за вреди и загуби включва разумните разноски по настаняване, както и разумните разноски, свързани с уведомяването на лицата, очакващи пътника.
2. Превозвачът е освободен от тази отговорност, когато отменянето на влак, закъснението или изпускането на връзка се дължат на една от следните причини:
 - а) външни по отношение на железопътната експлоатация обстоятелства, които превозвачът въпреки усилиято, проявено според особеностите на случая, не е можел да избегне и чиито последици не е можел да предотврати;
 - б) грешка на пътника; или
 - в) поведението на трето лице, което превозвачът въпреки усилиято, проявено според особеностите на случая, не е можел да избегне и чиито последици не е можел да предотврати; друго предприятие, използващо същата железопътна инфраструктура, не се смята за трето лице; правото на обратен иск не се накърнява.

3. Националното право определя дали и в каква степен превозвачът трябва да заплати обезщетение за вреди, различни от вредите, предвидени в параграф 1. Тази разпоредба не засяга разпоредбите на член 44.

ГЛАВА III ОТГОВОРНОСТ ЗА РЪЧНИЯ БАГАЖ, ЖИВОТНИТЕ, БАГАЖА И ПРЕВОЗНИТЕ СРЕДСТВА

РАЗДЕЛ I РЪЧЕН БАГАЖ И ЖИВОТНИ

Член 33 Отговорност

1. В случай на смърт и на наранявания на пътници превозвачът е отговорен също за вредата, произтичаща от пълното или частичното изгубване или от повреждането на предметите, които пътникът е имал или върху себе си, или със себе си като ръчен багаж; това важи също за животните, които пътникът е взел със себе си. Член 26 се прилага по аналогия.
2. От друга страна, превозвачът е отговорен за вредата, произтичаща от пълното или частичното изгубване или от повреждането на предметите, ръчния багаж или животните, чието наблюдение е задължение на пътника съгласно член 15, само ако тази вреда се дължи на грешка на превозвача. Другите членове на раздел IV, с изключение на член 51, и на раздел VI не са приложими в този случай.

Член 34
Ограничаване на обезщетенията за вреди и загуби при изгубване или
повреждане на предмети

Когато превозвачът е отговорен в съответствие с член 33, параграф 1, той трябва да възстанови вредата в размер до 1400 разчетни единици за всеки пътник.

Член 35
Освобождаване от отговорност

Превозвачът не е отговорен пред пътника за вредата, произтичаща от несъобразяване на пътника с митническите или на други административни органи разпоредби.

РАЗДЕЛ 2
РЕГИСТРИРАН БАГАЖ

Член 36
Основание на отговорността

1. Превозвачът е отговорен за вредата, произтичаща от пълното или частичното изгубване и от повреждането на багажа, възникнало от приемането на багажа за превоз до доставянето, както и от забавянето на доставянето.
2. Превозвачът е освободен от тази отговорност, доколкото изгубването, повреждането или забавянето на доставянето се дължат на грешка на пътника, на нареждане на последния, произтичащо от грешка на превозвача, на недостатък, присъщ на багажа, или на обстоятелства, които превозвачът не е можел да избегне и чиито последици не е можел да предотврати.

3. Превозвачът е освободен от тази отговорност, доколкото изгубването или повреждането произтича от специфичните рискове, присъщи на един или повече от следните фактори:
- а) липса или неизправност на опаковката;
 - б) особено естество на багажа;
 - в) изпращане под формата на багажни пратки на предмети, изключени от превоза.

Член 37

Доказателствена тежест

1. В тежест на превозвача е да докаже, че изгубването, повреждането или закъснението при доставянето се дължи на един от факторите, предвидени в член 36, параграф 2.
2. Когато превозвачът установи, че изгубването или повреждането е могло да произтече предвид конкретните обстоятелства от един или повече от специфичните рискове, предвидени в член 36, параграф 3, съществува презумпцията, че то произтича именно от тях. Правоимащият обаче запазва правото да докаже, че вредата не се дължи изцяло или отчасти на един от тези рискове.

Член 38

Последователни превозвачи

Когато превоз, съставляващ предмета на един-единствен договор за превоз, се осъществява от няколко последователни превозвачи, всеки превозвач, който приема за превоз багажа с багажната разписка или транспортното средство с товарното писмо, участва по отношение на отправянето на багажа или превоза на транспортните средства в договора за превоз съгласно клаузите в багажната разписка или в товарното писмо и поема задълженията, които произтичат от него. В този случай всеки превозвач е отговорен за изпълнението на превоза по целия маршрут до доставянето.

Член 39
Превозвач подизпълнител

1. Когато превозвачът е поверил изцяло или отчасти изпълнението на превоза на превозвач подизпълнител, било в упражняване на право, което му е признато в договора за превоз, или не, превозвачът остава въпреки това отговорен за превоза в цялост.
2. Всички разпоредби на настоящите Единни правила, регламентиращи отговорността на превозвача, се прилагат също към отговорността на превозвача подизпълнител за извършения от него превоз. Членове 48 и 52 се прилагат, когато е предявен иск срещу служителите и всички други лица, към чиито услуги превозвачът подизпълнител прибегва за изпълнението на превоза.
3. Когато със специфично споразумение превозвачът поема задължения, които не му тежат по силата на настоящите Единни правила, или се отказва от права, които му се дават от тези Единни правила, това споразумение е без правни последици за превозвача подизпълнител, ако той не го е приел изрично и писмено. Независимо дали превозвачът подизпълнител го е приел или не, превозвачът остава обвързан със задълженията или отказите, които произтичат от това специфично споразумение.
4. Ако и доколкото превозвачът и превозвачът подизпълнител са отговорни, тяхната отговорност е солидарна.
5. Общият размер на обезщетението, дължимо от превозвача, превозвача подизпълнител, както и от техните служители и другите лица, към чиито услуги те прибегват за изпълнението на превоза, не надхвърля границите, предвидени в настоящите Единни правила.
6. Разпоредбите на този член не засягат правата на обратни иски, които могат да съществуват между превозвача и превозвача подизпълнител.

Член 40
Презумпция за загубване

1. Правоимащият може, без да е необходимо да представя други доказателства, да смята един колет за изгубен, ако той не му е бил предаден или поставен на негово разположение в срок от четиринайсет дни след искането за доставяне, предявено в съответствие с член 22, параграф 3.
2. Когато колет, смятан за изгубен, бъде намерен в течение на годината, която следва искането за доставяне, превозвачът трябва да уведоми правоимащия, ако неговият адрес е известен или може да бъде открит.
3. В срок от трийсет дни след получаване на уведомлението, упоменато в параграф 2, правоимащият може да изиска колетът да му бъде предаден. В този случай той трябва да заплати разноските по превоза на колета от мястото на изпращане до мястото, където се извършва предаването, и да възстанови полученото обезщетение след приспадане, ако има основание, на разноските, включени в това обезщетение. Той обаче запазва правата си на обезщетение за закъснение при доставянето, предвидени в член 43.
4. Ако намереният колет не бъде поискан в срока, предвиден в параграф 3, или ако колетът бъде намерен повече от една година след искането за доставяне, превозвачът се разпорежда с него съобразно законите и нормите, действащи на мястото, където се намира колетът.

Член 41
Обезщетение при изгубване

1. При пълно или частично изгубване на багажа превозвачът трябва да заплати извън всякакви други обезщетения за вреди и загуби:
 - а) ако размерът на вредата е доказан - обезщетение, равностойно на този размер, без при това то да надхвърля 80 разчетни единици на липсващ килограм брутна маса или 1200 разчетни единици на колет;

- б) ако размерът на вредата не е доказан - твърдо обезщетение от 20 разчетни единици на липсващ килограм брутна маса или 300 разчетни единици на колет.

Видът обезщетение - на липсващ килограм или на багажна пратка - се определя от Общите условия на превоз.

- 2. Превозвачът трябва да възстанови освен това цената за превоза на багажа и другите суми, изразходвани по превоза на изгубения колет, както и вече издължените мита и акцизи.

Член 42

Обезщетение при повреждане

- 1. В случай на повреждане на багажа превозвачът трябва да заплати извън всякакви други обезщетения за вреди и загуби обезщетение, равностойно на обезценяването на багажа.
- 2. Обезщетението не надхвърля:
 - а) ако целият багаж е обезценен поради повреждането - размера, който би достигнало при пълно изгубване;
 - б) ако само част от багажа е обезценена поради повреждането - размера, който би достигнало при изгубване на обезценената част.

Член 43

Обезщетение при забавяне на доставянето

- 1. При забавяне на доставянето на багажа превозвачът трябва да заплати на неделим период от двайсет и четири часа считано от предявяването на искане за доставяне, но най-много за четиринайсет дни:

- а) ако правоимащият докаже, че дадена вреда, включително повреждане, произтича от това - обезщетение, равностойно на размера на вредата, до максимум 0,80 разчетни единици на килограм брутна маса от багажа или 14 разчетни единици на колет, доставен със закъснение;
- б) ако правоимащият не докаже, че вредата произтича от това - твърдо обезщетение от 0,14 разчетни единици на килограм брутна маса от багажа или 2,80 разчетни единици на колет, доставен със закъснение.

Формата на обезщетяване на килограм или на колет се определя от Общите условия на превоз.

- 2. В случай на пълно изгубване на багажа обезщетението, предвидено в параграф 1, не се натрупва с обезщетението, предвидено в член 41.
- 3. В случай на частично изгубване на багажа обезщетението, предвидено в параграф 1, се плаща за неизгубената част.
- 4. В случай на повреждане на багажа, което не произтича от забавяне на доставянето, обезщетението, предвидено в параграф 1, се натрупва, ако има основание, с обезщетението, предвидено в член 42.
- 5. В никой случай натрупването на обезщетението, предвидено в параграф 1, с обезщетенията, предвидени в членове 41 и 42, не дава основание за заплащане на обезщетение, надхвърлящо обезщетението, дължимо при пълно изгубване на багажа.

РАЗДЕЛ 3 ПРЕВОЗНИ СРЕДСТВА

Член 44 Обезщетение при забавяне

1. При забавяне на натоварването по причина, отдавана на превозвача, или при забавяне на доставянето на транспортно средство превозвачът трябва да заплати, ако правоимащият докаже, че дадена вреда е произлязла от това, обезщетение, чийто размер не надхвърля цената на превоза.
2. Ако при забавяне на натоварването по причина, отдавана на превозвача, правоимащият се откаже от договора за превоз, цената за превоза се възстановява на правоимащия. Ако правоимащият докаже, че от това забавяне е произтекла вреда, той може да поиска също обезщетение, чийто размер не надхвърля цената на превоза.

Член 45 Обезщетение при загуба

В случай на пълно или частично изгубване на транспортно средство обезщетението, което следва да се заплати на правоимащия за доказана вреда, се изчислява съобразно обичайната стойност на транспортното средство. Обезщетението не надхвърля 8000 разчетни единици. Ремарке със или без товар се смята за самостоятелно транспортно средство.

Член 46 Отговорност за други предмети

1. По отношение на предмети, оставени в транспортното средство или намиращи се в багажниците (например багажник или багажник за ски), закрепени здраво за транспортното средство, превозвачът е отговорен само за вреда, причинена по негова вина. Цялостното обезщетение, което следва да се заплати, не надхвърля 1400 разчетни единици.

2. По отношение на предмети, закрепени от външната страна на транспортното средство, включително багажниците, упоменати в параграф 1, превозвачът е отговорен само ако се докаже, че вредата произтича от действие или бездействие, извършено от превозвача било с умисъл да се причини такава вреда, било непредпазливо и със съзнанието, че такава вреда вероятно ще произтече.

Член 47

Приложими разпоредби

Извън разпоредбите на този подраздел разпоредбите на подраздел 2 за отговорността по отношение на багажа се прилагат за транспортните средства.

Глава IV

Общи разпоредби

Член 48

Изгубване на правото на ограничаване на отговорността

Ограничаването на отговорността, предвидено в настоящите Единни правила, както и разпоредбите на националното право, които ограничават обезщетенията до определен размер, не се прилагат, ако се докаже, че вредата произтича от действие или бездействие, извършено от превозвача било с умисъл да се причини такава вреда, било непредпазливо и със съзнанието, че такава вреда вероятно ще произтече.

Член 49

Превръщане и лихви

1. Когато изчисляването на обезщетението предполага превръщане на суми, изразени в чуждестранни парични единици, това превръщане се извършва по курса на деня и на мястото на плащане на обезщетението.

2. Правоимащото лице може да поиска върху обезщетението да се начисляват лихви в размер на пет процента годишно, считано от деня на подаване на иска, предвиден по член 55, или ако не е подаден такъв иск, от деня на завеждане на съдебното дело.
3. При обезщетенията, дължими в съответствие с членове 27 и 28 обаче, лихвите текат едва от деня, в който са възникнали фактите, послужили за определяне на размера на обезщетението, ако този ден е по-късен от деня на подаване на рекламацията или на предявяване на съдебния иск.
4. По отношение на багажа лихви се дължат само ако обезщетението надхвърля 16 разчетни единици на багажна разписка.
5. По отношение на багажа, ако правоимащият не предаде на превозвача в определения му подходящ срок подкрепящите документи, необходими за окончателното уреждане на рекламацията, лихвите не текат между изтичането на определения срок и действителното предаване на тези документи.

Член 50

Отговорност при ядрен инцидент

Превозвачът се освобождава от отговорността, която му тежи по силата на настоящите Единни правила, когато вредата е причинена от ядрен инцидент и когато в приложение на законите и правните норми на една държава, регламентиращи отговорността в областта на атомната енергия, експлоатиращият ядрена инсталация или друго лице, което го замества, носи отговорност за тази вреда.

Член 51

Лица, за които превозвачът е отговорен

Превозвачът е отговорен за своите служители и за другите лица, към чиито услуги прибегва за изпълнението на превоза, когато тези служители или тези други лица действат в упражняване на функциите си. Управителите на железопътната инфраструктура, по която се извършва превозът, се смятат за лица, към чиито услуги превозвачът прибегва за изпълнението на превоза.

Член 52
Други иски

1. Във всички случаи, в които се прилагат настоящите Единни правила, всеки иск за отговорност срещу превозвача, на каквото и да било основание, може да бъде предявен само при условията и ограниченията на тези Единни правила.
2. Същото важи за всеки иск, предявен срещу служители на превозвача и други лица, за които той е отговорен съгласно член 51.

ДЯЛ V
ОТГОВОРНОСТ НА ПЪТНИКА

Член 53
Особени принципи на отговорност

Пътникът е отговорен пред превозвача за всяка вреда:

- а) произтичаща от неспазване на неговите задължения съгласно:
 1. членове 10, 14 и 20,
 2. особените разпоредби за превоз на транспортни средства, съдържащи се в Общите условия на превоз, или
 3. Правилника за международен железопътен превоз на опасни товари (RID), или
- б) причинена от предметите или животните, които взема със себе си, освен ако докаже, че вредата се дължи на обстоятелства, които той не е можел да избегне и чиито последици не е можел да предотврати, въпреки че е проявил старанието, което се изисква от съзнателен пътник. Тази разпоредба не засяга отговорността, която може да тежи на превозвача в съответствие с член 26 и член 33, параграф 1.

ДЯЛ VI УПРАЖНЯВАНЕ НА ПРАВАТА

Член 54

Констатиране на частично изгубване или повреждане

1. Когато превозвачът открие или предположи частично изгубване или повреждане на предмет, превозван под негово наблюдение (багажни пратки, транспортни средства), или когато правоимащият посочи такова, превозвачът трябва незабавно и по възможност в присъствие на правоимащия да състави протокол, установяващ според естеството на вредата състоянието на предмета и доколкото е възможно, размера на вредата, причината за нея и момента, в който тя е възникнала.
2. Копие от констативния протокол трябва да бъде връчено безплатно на правоимащия.
3. Ако правоимащият не приема заключенията на констативния протокол, той може да поиска състоянието на багажа или на транспортното средство, както и причината за вредата и нейният размер да бъдат установени от експерт, назначен от страните по договора за превоз, или по съдебен ред. Процедурата се подчинява на законите и разпоредбите на държавата, в която се извършва констатацията.

Член 55

Рекламации

1. Рекламациите относно отговорността на превозвача в случай на смърт и на наранявания на пътници трябва да бъдат изпратени писмено до превозвача, срещу когото може да бъде предявен съдебният иск. При превоз, съставляващ предмета на един-единствен договор и извършен от последователни превозвачи, рекламациите могат да бъдат отправени също до първия или до последния превозвач, както и до превозвача, чието седалище или филиал, или агенция, сключила договора за превоз, се намира в държавата на местоживеене или на обичайно местожителство на пътника.

2. Другите рекламации по договора за превоз трябва да бъдат изпратени писмено до превозвача, посочен в член 56, параграфи 2 и 3.
3. Документите, които правоимащият прецени за необходимо да приложи към рекламацията, трябва да бъдат представени или в оригинали, или в копия, при нужда надлежно заверени, ако превозвачът го поиска. При уреждането на рекламацията превозвачът може да изиска връщането на документа за превоз, багажната разписка и товарното писмо.

Член 56

Превозвачи, срещу които може да бъде предявен съдебен иск

1. Съдебният иск, основан на отговорността на превозвача в случай на смърт и на наранявания на пътници, може да бъде предявен само срещу превозвач, отговорен по смисъла на член 26, параграф 6.
2. Извън параграф 4 другите съдебни искове на пътниците, основани на договора за превоз, могат да бъдат предявени само срещу първия или последния превозвач или срещу превозвача, изпълнявал частта от превоза, по време на която е възникнало обстоятелството, породило иска.
3. Когато при превози, изпълнявани от последователни превозвачи, превозвачът, който е трябвало да достави багажа или транспортното средство, е вписан с негово съгласие в багажната разписка или в товарното писмо, срещу него може да бъде предявен съдебен иск в съответствие с параграф 2, дори ако той не е получил багажа или транспортното средство.
4. Съдебният иск за възстановяване на сума, платена съгласно договора за превоз, може да бъде предявен срещу превозвача, получил тази сума, или срещу онзи, в полза на когото тя е била получена.
5. Съдебният иск може да бъде предявен срещу превозвач, различен от превозвачите, посочени в параграф 2 и 4, когато е подаден като обратен иск или като възражение за недопустимост пред инстанцията по главен иск, основан на същия договор за превоз.

6. Доколкото настоящите Единни правила се прилагат по отношение на превозвача подизпълнител, срещу него също може да бъде предявен съдебен иск.
7. Ако ищецът може да избира между няколко превозвачи, неговото право на избор се погасява от момента, в който съдебният иск бъде предявен срещу един от тях; това важи също, ако ищецът може да избира между един или повече превозвачи и превозвач подизпълнител.

Член 58

Погасяване на правото на иск в случай на смърт и наранявания

1. Всяко право на съдебен иск на правоимащия, основано на отговорността на превозвача в случай на смърт или на наранявания на пътници, се погасява, ако в срок от дванайсет месеца считано от узнаването за вредата той не сигнализира за произшествието, станало с пътника, на един от превозвачите, пред които може да бъде предявена рекламация в съответствие с член 55, параграф 1. Когато правоимащият сигнализира устно за произшествието на превозвача, последният трябва да му издаде удостоверение за това устно уведомление.
2. Правото на иск обаче не се погасява, ако
 - а) в срока, предвиден в параграф 1, правоимащият е предявил рекламация пред един от превозвачите, посочени в член 55, параграф 1;
 - б) в срока, предвиден в параграф 1, отговорният превозвач е бил уведомен по друг път за произшествието, станало с пътника;
 - в) за произшествието не е било сигнализирано или е било сигнализирано със закъснение поради обстоятелства, които не се дължат на правоимащия;
 - г) правоимащият докаже, че произшествието е предизвикано от грешка на превозвача.

Член 59

Погасяване на правото на иск по превоза на багаж

1. Приемането на багажа от правоимащия погасява правото на всякакъв иск срещу превозвача, породено от договора за превоз, в случай на частично изгубване, повреждане или забавяне на доставянето.
2. Правото на иск, обаче, не се погасява:
 - а) в случай на частично изгубване или повреждане, ако:
 1. изгубването или повреждането е констатирано в съответствие с член 54 преди получаването на багажа от правоимащия,
 2. констатацията, която е трябвало да се извърши в съответствие с член 54, не е била извършена единствено по вина на превозвача;
 - б) в случай на неявна вреда, чието съществуване е установено след приемането на багажа от правоимащия, ако той
 1. поиска констатация в съответствие с член 54 веднага след откриването на вредата и най-късно в срок три дни след получаването на багажа; и
 2. докаже освен това, че вредата е възникнала между приемането на багажа за превоз от превозвача и доставянето;
 - в) в случай на забавяне на доставянето, ако правоимащият е предявил в срок от двайсет и един дни правата си пред един от превозвачите, посочени в член 56, параграф 3;
 - г) ако правоимащият докаже, че вредата произтича от грешка на превозвача.

Член 60
Давност

1. Исковете за обезщетяване на вреди и загуби, основани на отговорността на превозвача в случай на смърт и на наранявания на пътници, са с давност:
 - а) за пътника - три години, считано от деня след произшествието;
 - б) за другите правоимащи - три години считано от деня след смъртта на пътника, без при това този срок да може да превишава пет години считано от деня след произшествието.
2. Другите искове, породени от договора за превоз, са с давност една година. Давността обаче е две години, ако се отнася за иск по вреда, произтичаща от действие или бездействие, извършено било с умисъл да се причини такава вреда, било непредпазливо и със съзнанието, че такава вреда вероятно ще произтече.
3. Давността, предвидена в параграф 2, тече за делото:
 - а) за обезщетение за пълно изгубване: от четиринайсетия ден след изтичането на срока, предвиден в член 22, параграф 3;
 - б) за обезщетение за частично изгубване, повреждане или забавяне на доставянето: от деня, в който доставянето се е състояло;
 - в) във всички други случаи по отношение на превоза на пътниците: от деня на изтичане на валидността на документа за превоз.

Денят, посочен като начален за давността, никога не е включен в срока.

4. [...]
5. [...]
6. Извън това преустановяването и прекратяването на давността се регламентират от националното право.

ДЯЛ VII ВЗАИМООТНОШЕНИЯ МЕЖДУ ПРЕВОЗВАЧИТЕ

Член 61

Поделяне на превозната цена

1. Всеки превозвач е длъжен да изплати на заинтересованите превозвачи полагаемата им се част от цена на превоз, която той е събрал или която би трябвало да събере. Условието на плащане се определят със споразумение между превозвачите.
2. Член 6, параграф 3, член 16, параграф 3 и член 25 се прилагат също за взаимоотношенията между последователни превозвачи.

Член 62

Право на обратен иск

1. Превозвач, който е изплатил обезщетение по силата на настоящите Единни правила, има право на обратен иск срещу превозвачите, участвали в превоза, съгласно следните разпоредби:
 - а) превозвачът, причинил вредата, е единствено отговорен за нея;
 - б) когато вредата е причинена от няколко превозвачи, всеки от тях отговаря за причинената от него вреда; ако разграничението е невъзможно, обезщетението се разпределя между тях в съответствие с буква в);

- в) ако не може да бъде доказано кой от превозвачите е причинил вредата, обезщетението се разпределя между всички превозвачи, участвали в превоза, с изключение на онези, които докажат, че вредата не е била причинена от тях; разпределението е пропорционално на частта от превозната цена, която се полага на всеки от превозвачите.
2. При несъстоятелност на един от тези превозвачи тежачтата му и незаплатена от него част се разпределя между всички други превозвачи, участвали в превоза, пропорционално на частта от превозната цена, която се полага на всеки от тях.

Член 63

Процедура при обратни иски

1. Основателността на плащането, извършено от превозвача, който предявява обратен иск в съответствие с член 62, не може да бъде оспорвана от превозвача, срещу когото е предявен обратният иск, когато обезщетението е определено по съдебен ред и когато този последен превозвач, надлежно призован, е можел да встъпи в процеса. Съдът, сезиран по главния иск, определя сроковете, дадени за връчване на призовката и за встъпване в процеса.
2. Превозвачът, който упражнява правото си на обратен иск, трябва да изложи пред една и съща инстанция исковата си молба срещу всички превозвачи, с които не е постигнал споразумение, под страх да изгуби правото си на обратен иск срещу онези, които не е призовал.
3. Съдът трябва да се произнесе с едно и също решение по всички обратни иски, по които е сезиран.

4. Превозвачът, който иска да предяви правото си на обратен иск, може да сезира правораздавателните органи на държавата, на чиято територия се намира седалището на един от превозвачите, участвали в превоза, или неговият филиал, или агенцията, сключила договора за превоз.
5. Когато искът трябва да бъде предявен срещу няколко превозвачи, превозвачът, който упражнява правото на обратен иск, може да избере между правораздавателните органи, компетентни по смисъла на параграф 4, съда, пред който да подаде обратния си иск.
6. Обратни иски не могат да бъдат подавани пред инстанцията, която разглежда иск за обезщетение, предявен от правоимащия по договора за превоз.

Член 64

Споразумения относно обратните иски

Превозвачите са свободни да договорят помежду си разпоредби, които се отклоняват от членове 61 и 62.

ПРИЛОЖЕНИЕ II

МИНИМУМ ИНФОРМАЦИЯ, КОЯТО ЗАДЪЛЖИТЕЛНО СЕ ПРЕДОСТАВЯ ОТ ЖЕЛЕЗОПЪТНИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ И/ИЛИ ПРОДАВАЧИТЕ НА БИЛЕТИ

Част I: Информация преди пътуването

Общи условия, приложими към договора

Разписания и условия за най-бързо пътуване

Разписания и условия за най-ниски тарифи

Достъпност, условия за достъп и наличие във влаковете на улеснения за *лица с увреждания и лица* с намалена подвижност

Достъпност и условия за достъп за велосипеди

Наличие на места за пушачи и непушачи, първи и втора класа, както и кушет-вагони и спални вагони

Дейности, които е възможно да нарушат или забавят услугите

Наличие на услуги във влаковете

Процедура за издирване на изгубен багаж

Процедура за подаване на жалби.

Част II: Информация по време на пътуването

Услуги във влаковете

Следваща гара

Закъснения

Основни връзки

Въпроси, *свързани* със сигурността и *безопасността*